

Zygmunt Górka

PROFESSOR KAROL BROMEK HIS LIFE AND WORK

Prof. dr hab. Karol Bromek (1915-2001) was a farmer's son, born at Śmiłowice, a village lying in the Zaolzie Region (westward of the Olza River, actually in the Czech Republic). He was given the secondary school certificate at the State Mathematical-Natural Gymnasium in Cieszyn and in 1935 he began to study geography at the Jagellonian University, in Cracow. The Second World War broke his education; K. Bromek finished his study after, in 1945. But during the war he took part in the secret courses organised by the University – formerly as student, later as instructor.

After the war K. Bromek went to Cieszyn, to teach geography in the secondary general school, but soon returned to Cracow, in September 1945, to work in the regional Spatial Planning Office. In December, 1945, he began also to work at the Institute of Geography, Jagellonian University. In 1950 K. Bromek obtained the Ph.D. degree, based on the thesis entitled *Study of Railway Isochrones in Poland*, made under a guidance of Prof. dr hab. S. Leszczycki, from the Warsaw University. As lecturer, Dr K. Bromek had lectures and other form of geography teaching (i.e. the seminar for undergraduates) at the Jagellonian University and at other Cracow schools of this level, namely the School of Economics and the Pedagogical Academy. In 1967, having finished his habilitation work *Land Use in Cracow and Adjacent Parts of the Cracow Powiat about 1960* he was given the associate professor rank. Doc. dr hab. K. Bromek has been since then until 1985 (when he was pensioned) a head of the Geography of Population, Settlement and Agriculture Section of the Institute of Geography, Jagellonian University. In 1983 he was given a grade of the full professor.

A scientific output of Prof. K. Bromek contains 76 works (Tab. 1). Some 20% of it concern the settlement geography, mostly Cracow. His geographical research of Cracow problems began K. Bromek when he was working at the Spatial Planning Office. He made then detailed land use maps of Cracow and adjacent parts of the Cracow Poviát – in total he mapped 155 cadastral units (Cracow districts, villages and other towns), covering some 2500 km², in the 1:5000 and 1:25,000 scales. Thus he initiated

Tab. 1. Prof. K. Bromek's research orientations by the work number

Tab. 1. Kierunki badań Prof. Karola Bromka na podstawie tematyki prac

Specification	works number	%
Total work number	76	100.0
of which settlement geography	14	18.4
of which that of urban settlement	11	14.5
of which Cracow	10	13.1
of which that of rural settlement	3	3.9
population geography	2	2.6
geography of agriculture and the land use studies	3	3.9
transport geography and the geographico-economic regionalisation based on the good flows	6	7.9
regional geography	4	5.3
spatial planning	10	13.1
methodical studies	10	13.1
analyses of the given branches of geography output	1	1.3
other works	3	3.9
reviews	23	30.3

the urban space use investigations, made later in the more detailed scale (1:1000) by his graduates. The collected material was used in K. Bromek's habilitation work, in which the land use changes for the 1848-1964 period were shown and the whole mapped area – Cracow with its hinterland – was divided into 8 land use zones. Another important work by K. Bromek is a study entitled *Demographical Development of the Cracow Region in the 1869-1950 Period*, in which, using results of successive national censuses, he delimited this region, covering 1750 km², and divided it into 8 zones. To the settlement geography belong also analyses of the development, functional changes and spatial structure of Cracow and some villages.

The methodical works are usually K. Bromek's suggestion of the use of new methods in the settlement geography and the population geography, i.e. measures of a rural settlement dispersion, an adaptation of W. Christaller's concept to Polish service centres classification, the concentration measurements and methods, the land use mapping, especially that of the urban areas. To the transport geography one can classify – beside the above mentioned work on the isochrones – analyses of the good flow directions treated as the measure of the economic links of main Southern Poland cities and an aid to the geographico-economic regionalisation.

Those main streams of K. Bromek's scientific activity had also considerable value for practice, being an application of theoretical concepts to the solving of the economic problems, i.e. to make the national economy more rational, which was an uneasy task in socio-political situation of Poland over that period.

Many K. Bromek's work concern Cracow, the city which problems he knew perfectly – especially those of its urbanistic history. Professor was – during many years – the member of the Town Planning and Architecture Commission of the Polish Academy

of Sciences Cracow Branch and that of scientific councils of the planning institutions dealing with the City of Cracow and the Cracow Region problems.

In K. BromeK's output there also maps in the atlases of the City of Cracow and the Cracow Voivodeship, several tens of encyclopaedia entries and over 20 reviews of works on the population geography, settlement geography, agriculture geography, water economics and the geography of Czechoslovakia.

Numerous outstanding and vast works were not published, because Prof. BromeK made them as studies ordered by planning bodies. These are the mentioned maps of the land use and the service distribution in Cracow and in its suburban zone, the study of the Babiogórski Region functioning and a synthesis of the land use research (made under K. BromeK's guidance by 4 scientist teams, over 10 people in each) within limits of 4 planned in the 70s water reservoirs. Due those works we can name Prof. K. BromeK the co-creator of the so-called "Cracow School" of the regional planning.

In the 1949-86 period 214 students made under Prof. BromeK's guidance their master theses, and 9 geographers (of which 5 from the Jagellonian University) completed their doctor procedures. Some of those doctors are nowadays geography professors.

Since 1945 Prof. K. BromeK has been the member of Cracow Section of the Polish Geographical Society. Over the 1945-57 period he was the member of its administration (since 1954 – as treasurer). He participated in the preparation and realisation of the Polish Geographical Society national congresses in Cracow, in 1958 and 1972. Having appreciated those merits, the Society honoured him in 1976 with the Gold Mark of Distinction. K. BromeK was honoured also with the National Education Commission Medal and the Gold and Silver Merit Crosses.

The death of Professor K. BromeK has overwhelmed with sorrow not only His family, but also His numerous friends, colleagues and pupils. The Jagellonian University and Polish geographers have lost the outstanding scholar and the devoted teacher. Karol BromeK lies in the Salvator Cemetery in Cracow, in the very district, where he passed most of his busy life.

Prof. BromeK's Scientific Output

A. books, papers, monographies

BromeK K., 1945, *Metody obliczania stopnia skupienia osadnictwa wiejskiego*, Kraków, 13.

BromeK K., 1947, *Rola geografii w planowaniu przestrzennym*, Biuletyn Geogr. Oddziału PTG w Krakowie, 1, 6-9.

BromeK K., 1947, *Układ przestrzenny ośrodków usługowych w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem województwa krakowskiego*, Przegląd Geogr., 21, 3-4, 287-292.

BromeK K., 1948, *Studium izochron kolejowych Polski*, Kraków, 51.

- Bromek K., 1960, *Stan badań geograficzno-gospodarczych dotyczących Krakowa i okolicy*, Zesz. Nauk. UJ, Prace z geografii ekonomicznej, 1, 7-32.
- Bromek K., 1964, *Rozwój demograficzny regionu Krakowa w okresie od 1869 do 1950*, Zesz. Nauk. UJ, Prace Geogr., 9, 65.
- Bromek K., 1964, *An Attempt at Computing and Mapping of the Geographical Concentration of Production Forces in Poland*, 2, 231-238.
- Bromek K., 1964, *On Computing and Mapping of the Geographical Concentration of Production Forces in Poland in 1956*, Abstracts of Papers of the 20th International Geographical Congress, London.
- Bromek K., 1966, *Użytkowanie ziemi w Krakowie i przyległych częściach powiatu krakowskiego około 1966 roku*, Zesz. Nauk. UJ, Prace Geogr., 14, Kraków, 103 (habilitation thesis).
- Bromek K., 1967, *Miary i mapy koncentracji w geografii ekonomicznej*, Przeg. Geogr., 39, 161-172.
- Bromek K., Miś M., 1967, *Kaszów – wieś położona na granicy strefy podmiejskiej Krakowa*, Zesz. Nauk. UJ, Prace Geogr., 15, 43-60.
- Bromek K., 1967, *Szkic analizy porównawczej obrotów towarowych wybranych ośrodków Polski Południowej*, Biul. KPZK PAN, 44, Warszawa, 7-36.
- Bromek K., 1967, *Powiązania ekonomiczne Rzeszowa w świetle przewozów towarowych*, Biul. KPZK PAN, 44, Warszawa, 111-147.
- Bromek K., Leśnicki J., 1968, *Gronków – przykład wsi podhalańskiej*, Zesz. Nauk. UJ, Prace Geogr., 20, 15-21.
- Bromek K., 1969, *Rozwój miasta*, [w:] *Studia geograficzne rozwoju i gospodarki miasta Krakowa*, Folia Geogr., ser. Geogr.-Oecon., I, Kraków, 21-60.
- Bromek K., Warszyńska J., 1969, *Regionalizacja ekonomiczna Polski Południowej w świetle przepływu masy towarowej*, Zesz. Nauk. UJ, Prace Geogr., 22, 103.
- Bromek K., Kwiecień I., 1969, *Zastosowanie miary koncentracji do badań skupienia i rozproszenia osadnictwa wiejskiego*, Folia Geogr., seri. Geogr.-Oecon., II, Kraków, 57-75.
- Bromek K., 1971, *Rozwój terytorialny miasta*, [w:] *Kraków, rozwój miasta w Polsce Ludowej*, PWN, 12-17.
- Bromek K., Kwiecień I., 1971, *Rolnictwo i ogrodnictwo*, [w:] *Kraków, rozwój miasta w Polsce Ludowej*, PWN, 152-161.
- Bromek K., Mydel R., 1972, *Uwagi metodyczne do opracowania szczegółowej mapy użytkowania ziemi przestrzeni miejskiej*, Folia Geogr., ser. Geogr.-Oecon., V, Kraków, 149-159.
- Bromek K., Kwiecień I., 1972, *Application of Measure of Concentration in Investigation of Density of Settlements*, Geographia Polonica, 21, 17-26.
- Bromek K., Kortus B., 1972, *Rozwój, funkcje i struktura przestrzenna Krakowa*, Czas. Geogr., 43, 2, 131-149.
- Bromek K., 1975, *Zarys rozwoju historycznego i terytorialnego miasta Krakowa*, Folia Geogr., ser. Geogr.-Oecon., VIII, Kraków-Warszawa, 15-36.
- Bromek K., 1975, *Struktura przestrzenna aglomeracji Krakowa*, Folia Geogr., ser. Geogr.-Oecon., VIII, Kraków-Warszawa, 151-154.

B. notes

- Bromek K., 1939, *Biblioteka Pawła Kotasa w Rzece na Śląsku Zaolziańskim*, *Silva Rerum*, 8, 207-208.
- Bromek K., 1955, *Opracowanie szczegółowej mapy użytkowania ziemi dla Krakowa*, *Przeg. Geogr.*, 27, 3-4, 589-604.
- Bromek K., 1956, *Sposób stosowania prac kontrolnych i pracy proseminaryjnej w zakresie geografii ekonomicznej Polski*, *Roczn. Nauk.-Dydaktyczny WSP w Krakowie*, 5, 158-167.
- Bromek K., 1958, *Dolina Chochołowska*, [w:] *Przewodnik VI Ogólnopolskiego Zjazdu PTG, część II – wycieczki* (wycieczka No. 2), Kraków, 5
- Bromek K., 1964, *Wpływ Krakowa jako ośrodka zatrudnienia na przemieszczanie się ludności w jego zapleczu*, *Sprawozdania z posiedzeń Komisji Nauk Geogr. Oddziału PAN w Krakowie*, I-IV, Kraków, 220-221.
- Bromek K., 1966, *Studia z geografii ekonomicznej jako jedna z podstaw planowania przestrzennego*, *Sprawozdania z posiedzeń Komisji Nauk Geogr. Oddziału PAN w Krakowie*, I-IV, Kraków, 309-310.
- Bromek K., 1968, *Regionalizacja ekonomiczna Polski Południowej w świetle przepływu masy towarowej*, *Sprawozdania z posiedzeń Komisji Nauk Geogr. Oddziału PAN w Krakowie*, I-IV, Kraków, 343-346.
- Bromek K., 1968, *Położenie geograficzne, powstanie i rozwój Krakowa*, *Sprawozdania z posiedzeń Komisji Nauk Geogr. Oddziału PAN w Krakowie*, VII-XII, Kraków, 751-753.
- Bromek K., Kwiecień I., 1970, *Zastosowanie miary koncentracji do określenia wielkości skupienia osadnictwa wiejskiego*, *Sprawozdania z posiedzeń Komisji Nauk Geogr. Oddziału PAN w Krakowie*, I-VI, Kraków, 207-208.
- Bromek K., Malinowska D., Mydel R., 1971, *Metoda szczegółowego zdjęcia użytkowania terenów miejskich*, *Sprawozdania z posiedzeń Komisji Nauk Geogr. Oddziału PAN w Krakowie*, I-VI, Kraków, 205-206.

C. manuals

- Bromek K., 1951, *Geografia komunikacji, Wiedza Powszechna*, broszura 806, *Geografia gospodarcza Polski*, 2, Warszawa, 56.

D. maps

- Bromek K., 1979, *Użytkowanie ziemi*, sheet in *Atlas Miejskiego Województwa Krakowskiego*, PWN, Kraków.
- Bromek K., Guzik C., 1979, *Rolnictwo I i II*, sheets in *Atlas Miejskiego Województwa Krakowskiego*, PWN, Kraków.
- Bromek K., 1988, *Rozwój urbanistyczny Krakowa*, sheet No. 24 in *Atlas Miasta Krakowa*, PPWK, Warszawa–Wrocław.
- Bromek K., Łużna E., 1988, *Kraków na tle równych etapów państwowości*, sheet No. 3 in *Atlas Miasta Krakowa*, PPWK, Warszawa–Wrocław.

E. encyclopaedia entries

1968, 30 entries to *Wielka Encyklopedia Powszechna*, Warszawa.

F. popular-scientific papers

Bromek K., 1947, *Potencjał gospodarczy ZSRR*, *Życie Słowiańskie*, 11.

Bromek K., Winid B., 1948, *ZSRR*, *Poznaj Świat*, 1, 21-31.

Bromek K., Winid B., 1948, *ZSRR*, *Poznaj Świat*, 2, 50-59.

Bromek K., 1948, *Czechosłowacja*, *Poznaj Świat*, 3, 79-93.

G. reviews and bibliographical analyses

Arnhold H., 1955, *Die Abgrenzung der Stadtlandschaft*, *Przeg. Geogr.*, 27, 3-4, 52-653.

Speck A., 1956, *Die historisch-geographische Entwicklung des sächsischen Strassennetzes*, *Przeg. Geogr.*, 28, 1, 187-188.

Schärer W., 1956, *Die suburbane Zone von Zürich*, *Przeg. Geogr.*, 28, 4, 824-825.

Śląsk, 1956 [w:] L. Brożek (red.), *Polska Bibliografia Analityczna*, Geografia, I, 1, 81.

Monheim P., 1957, *Agrargeographie der Westlichen Hochalpen mit besonderer Berücksichtigung der Feldsystemen*, *Przeg. Geogr.*, 29, 1, 206-207.

Zimmer W., 1957, *Darmstadt, Grenzen und Möglichkeiten einer Stadt*, *Czas. Geogr.*, 28, 1, 103-104.

Mikulski Z., 1957, *Wykłady z gospodarki wodnej dla specjalizacji geograficznych*, *Polska Bibliografia Analityczna*, Geografia, II, 1, 63-64.

Mikulski Z., Wosiek L., 1957, *Geograficzne podstawy gospodarki wodnej*, *Polska Bibliografia Analityczna*, Geografia, II, 1, 63-64.

Żaki A., 1957, *Początki osadnictwa w Karpatach Polskich*, *Polska Bibliografia Analityczna*, Geografia, II, 1, 75.

Verešik J., 1958, *K metodam vymedzovania hraníc miest*, *Czas. Geogr.*, 29, 2, 307.

Verešik J., 1958, *Vývoj pôdorysu Nitry*, *Czas. Geogr.*, 29, 2, 308.

Verešik J., 1958, *Príspevok ku geografii obyvateľstva Trnavy*, *Czas. Geogr.*, 29, 2, 308.

Matul K., 1958, *Gospodarka wodna w rolnictwie i leśnictwie w planie perspektywicznym*, *Polska Bibliografia Analityczna*, Geografia, III, 1, 63-64.

Borowy T., 1958, *Zagadnienie wody komunalnej i przemysłowej w perspektywicznym planie gospodarki wodnej w Polsce*, *Polska Bibliografia Analityczna*, Geografia, III, 1, 63.

Dębski K., 1958, *Hydrologiczne podstawy planu gospodarki wodnej w Polsce*, *Polska Bibliografia Analityczna*, Geografia, III, 1, 63-64.

Tuszek A., 1958, *Założenia podstawowych rozwiązań gospodarki wodnej w Polsce*, *Polska Bibliografia Analityczna*, Geografia, III, 1, 64.

- Dąbrowski K., 1958, *Przyczynek do analizy warunków terenowych przy planowaniu produkcji rolniczej*, Polska Bibliografia Analityczna, Geografia, III, 1, 93-94.
- Matejko A., 1959, *Struktura ludności Nowej Huty*, Polska Bibliografia Analityczna, Geografia, IV, 1, 72-73.
- Kowalska I., 1960, *Problem przeludnienia agrarnego w Polsce Ludowej*, Polska Bibliografia Analityczna, Geografia, V, 1, 105-106.
- Biegajło W., 1960, *Gospodarka rolna w strefie podmiejskiej: gromada Horodniany*, Polska Bibliografia Analityczna, Geografia, V, 1, 116-117.
- Straszewicz L., 1960, *Problemy rolnicze strefy podmiejskiej Łodzi*, Polska Bibliografia Analityczna, Geografia, V, 1, 118-119.
- Dębski K., 1960, *Rzut oka na gospodarkę wodną Chin*, Polska Bibliografia Analityczna, Geografia, V, 1, 146-147.
- Walczak W., 1960, *Pod słońcem, które nie zachodzi*, Polska Bibliografia Analityczna, Geografia, V, 1, 140-141.

H. non-published applies works, made for planning bodies

- Bromek K., 1951, *Studium użycia ziemi i rozmieszczenia usług na terenie Krakowa*, 16 map sheets in the scale 1: 5000.
- Bromek K., 1960, *Mapa użytkowania ziemi Krakowa i jego strefy podmiejskiej w skali 1: 25 000*, Archive of Miejskiego Biura Projektów w Krakowie.
- Bromek K., 1969, *Powiązania funkcjonalne Regionu Babiogórskiego*, 26.
- Bromek K., 1969, *Funkcje Regionu Babiogórskiego*, pp.39, 10 tables.
- Bromek K., 1974, *Użytkowanie ziemi na terenie projektowanego zbiornika wodnego Świnna Poręba – synteza*, typescript in the archive of the Institute of Geography and Spatial Management, pp.11.
- Bromek K., 1974, *Użytkowanie ziemi na terenie projektowanego zbiornika wodnego Grodzisko – synteza*, typescript in the archive of the Institute of Geography and Spatial Management, pp.13.
- Bromek K., 1974, *Użytkowanie ziemi na terenie projektowanego zbiornika wodnego Dukla – synteza*, typescript in the archive of the Institute of Geography and Spatial Management, pp.10.
- Bromek K., 1974, *Użytkowanie ziemi na terenie projektowanego zbiornika wodnego Nielisz, na rzece Wieprz koło Szczębrzeszyna – synteza*, typescript in the archive of the Institute of Geography and Spatial Management, pp. 8.

Profesor Karol Bromek – jego życie i praca

Streszczenie

Profesor Karol Bromek (1915-2001) urodził się w Śmiałowicach na Zaolziu, odbył studia geograficzne na Uniwersytecie Jagiellońskim i pracował w Instytucie Geografii UJ w latach 1945-85. Odszedł na emeryturę jako profesor i kierownik Zakładu Geografii Ludności, Osadnictwa i Rolnictwa IG UJ.

W jego dorobku naukowym, złożonym z 76 pozycji (Scientific Output Tab. 1) około 1/5 prac dotyczy geografii osadnictwa, zwłaszcza Krakowa. K. Bromek zapoczątkował w Polsce szczegółowe badania użytkowania ziemi w miastach, rozpoczynając je od Krakowa i jego strefy podmiejskiej, wykonał też studium demograficzne regionu Krakowa kilka syntez rozwoju tego miasta. W licznych pracach proponował nowe metody, testowane na materiałach z zakresu geografii ludności, osadnictwa i rolnictwa, dotyczące m.in. klasyfikacji ośrodków usługowych, skupienia osadnictwa wiejskiego i przepływów towarów jako miary powiązań ekonomicznych.

Wiele prac profesora o charakterze aplikacyjnym nie zostało opublikowanych, gdyż wykonane zostały na zamówienie instytucji planistycznych, jak np. szczegółowe mapy użytkowania ziemi i rozmieszczenie usług w Krakowie, ocena zagospodarowania na obszarze projektowanych zbiorników wodnych.

Profesor K. Bromek wypromował 214 magistrantów i 9 doktorów. Kilku z nich jest obecnie profesorami geografii. Był też aktywnym działaczem Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Odznaczono Go Złotą Odznaką PTG, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz Złotym i srebrnym Krzyżem Zasługi.

Grób Profesora znajduje się na Cmentarzu Salwatorskim w Krakowie.

Zygmunt Górka
Institute of Geography and Spatial Management
Jagiellonian University
Cracow

Translated by Zygmunt Górka